

Dopady americké politiky MFN: Jak musí Česko reagovat pro ochranu a zachování inovací

14.4.2026 - David Kolář | Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

Vážené kolegyně, vážení kolegové, Evropa dnes stojí na křižovatce. Zatímco se snaží najít recept na udržitelnou podporu inovací a zlepšení dostupnosti moderní léčby, z USA mezitím přichází nový tlak, který tuto snahu bezprecedentně narušuje. Tento tlak má zcela konkrétní podobu - politiku Most Favoured Nation (MFN).

MFN je radikální cenová politika, která váže ceny léčiv v USA na nejnižší ceny v referenčních zemích. Do referenčních zemí spadají vyspělé evropské země včetně České republiky. Cenová rozhodnutí v Evropě tak přestávají být jen vnitřní záležitostí jednotlivých států a přímo vstupují do celosvětové ekonomiky inovací.

Evropské ceny léčiv mohou do budoucna ovlivnit globální návratnost investic do výzkumu a vývoje, a to až o desítky procent. A protože právě USA představují téměř polovinu celosvětového farmaceutického trhu, promítne se tento tlak přímo do strategických rozhodnutí farmaceutických společností o tom, kam směřovat klinický výzkum, výrobu i celé R&D portfolio. To bude mít zásadní vliv na to, kolik inovativních léků a v jakém čase bude dostupných i pro naše pacienty.

Česká republika v tomto systému nehraje okrajovou roli. Na naše ceny navazuje řada dalších zemí. Přímo i nepřímo se promítají také do širších referenčních mechanismů. Riziko, že se stanou součástí nejnižších cenových benchmarků, je proto zcela reálné.

O to důležitější je včasná reakce. Klíčové je posílit náš systém cenotvorby a úhrad tak, aby byl odolnější vůči vnějším vlivům. Zásadní roli v tom hraje důvěrnost smluvních cen sjednávaných mezi farmaceutickými společnostmi a zdravotními pojišťovnami, stejně jako důsledné zohlednění skutečné hodnoty inovací. Současně je třeba zlepšit reálnou dostupnost inovativních léčiv pro pacienty, podpořit realizaci klinických hodnocení na území ČR a jasně vymezit i systematicky podporovat oblast Life Sciences jako součást české ekonomiky.

MFN není jednorázovým opatřením, ale trendem, který bude sílit. Rozhodnutí, která dnes činíme v Evropě i v České republice, tak budou určovat, zda se inovace budou rozvíjet v našem regionu, nebo jinde. I když bude MFN v plném rozsahu spuštěno nejpozději v lednu 2027, reagovat musíme už teď.

V úctě

Mgr. David Kolář

<https://aifp.cz/cs/dopady-americke-politiky-mfn-jak-musi-cesko-reagov>